

I když se zdá, že se Slunce už definitivně uklidnilo, geofyzikální data naznašují, že jsme uprostřed bouřlivého procesu, který se nehodlá zastavit. Polární ledy nadále odtávají a vzorce počasí, platné přinejmenším několik století, se rapidně mění. Je zřejmé, že lidstvo bude muset adekvátně reagovat. Důkazem pokračujících změn klimatického vzorce bylo i letošní léto, které si jen v Evropě vyžádalo na dvacet tisíc životů. Jaká bude zima, si zatím ještě nikdo netroufá odhadnout. To ale jen dílčí část běžícího procesu, kterou jsme schopni vnímat a pozorovat.

Nejnovější poznatky stále zřetelněji ukazují, že všechny přírodní cykly jsou součástí jiných, mnohem delších cyklů, jejichž průběh ze zkušenosti neznáme. Pozvolna se začínáme dostávat do obrazu, i když přitom riskujeme, že nás každé nové odhalení pravé historie člověka a „naší“ planety posune o tisíce, ne-li milióny let do mi-

nulosti. Nové poznatky říkají, že život na neustále se měnící Zemi zdaleka nemusel odolávat jen četným výrazným změnám počasí.

Je extrémně krátkozraké něco valem prohlašovat za „nové“ - téměř vždy jde spíš o nové návaznosti na kdysi dávno přerušené záznamy. Je nejmístné hovořit o „náhlých překvapivých událostech, které se nikdy předtím nestaly“, protože k pravdě má jistě blíže sdělení: „To všechno tady už jednou bylo.“ A byly zde události, daleko předčící veškeré naše představy, při nichž se i zdánlivě nehybné a doslova skálopevné muselo poddat cyklickému pohybu. Zde nabývají některé historické pasáže v prastarých textech, z nichž část byla zneužita církví ve sbírce zvané Bible, úplně novou výpovědní hodnotu. Hovoří o horotvorných procesech jichž musel být někdo svědkem. Země v podstatě není poklidná zahrádka, ale součást surového, nebezpečného kosmického prostředí. Co na tom, že jednotlivé události jsou od sebe při našich krátkých životech tak daleko, že si je nikdo nepamatuje? Jsou proto méně reálné?

Jak uvedl profesor katedry geologie arizonské univerzity George Gehrels, podle nejnovějších zjištění stojí nejvyšší a největší kopce pozemské pohoří, rozprostírající se na území Nepálu, Indie a Bhutanu, Himálaj, na základech mnohem staršího pevninského horského systému. Tato zjištění nejenže revidují představy o regionálním tektonickém vývoji, ale poskytují čerstvý pohled na souvislost mezi vyvrátněním Himálaje v období posledních 55 milionů let, a simultánním globálním kolísáním chemie mořské vody a změnami klimatu dávno předtím, než se Indie před 55 milióny let začala posunovat na sever, do Ázie.

Předkové se nás neustále snažili poučit o dlouhodobých cyklech. Proč nechceme naslouchat a uvěřit? Je snad odpověď v našem „egu“? Nemáň na mysl obvyklé užití vedlejšího významu tohoto slova k označení záporné stránky charakteru, ale to čemu se říká „zdravý egoismus“. Je to podstatná vlastnost charakterizující člověka jako takového. Je motorem, který nás žene k tomu, abychom stále usilovali o zdokonalení. Poskytuje nám přesvědčení, že se můžeme nějak odlišit, že

můžeme a dokážeme vylepšit to, co je „dáno“. Je ovšem rovněž možné, že odpověď nesouvisí se zdravým egem, ale s nedostatkem poznatků. Předkové se nám ve prospěch našeho dalšího růstu pokusili zprostředkovat nejzákladnější vědomosti, mezi jiným i to, že skutečnou míru růstu určuje „zákon rovnováhy“. Existuje po všech učeních rozptýlená definice nejzazšího stupně vývoje, která vůbec nebrání snahám o odlišení či úsilí při zdokonalování pozemské civilizace, ale říká, že vrozené intuitivní chování musí být vyváženo pokorou. Vime o Jin a Jang, expanzích a kontrakcích, odlivu a přílivu, vdechu a vydechnutí, kladné a záporné polaritě, levé (analytické) a pravé (tvořivé) polovině mozku... tento výčet by mohl zaplnit mnoho stran. To vše neříká nic jiného, než že na každou akci navazuje reakce, a teprve až tato odezví smíme hodnotit výsledky našeho počínání.

Je patrně nesmyslné přisuzovat to, čemu říkáme „globální oteplení“, lidské činnosti. V poměru k cyklicky zasahujícím kosmickým silám je veškeré naše snažení jen kýchnutím blechy ve stáji. Jistě, jde o naše bezprostřední životní prostředí, protože nikdo z nás netouží brodit se odpadky, pít kontaminovanou vodu a dýchat nečistý vzduch. Ale v planetárním měřítku nemá naše činnost takový vliv, jak se nám někteří vědci, neznalí širších souvislostí, dlouho snažili namluvit. Výbuch jediného většího vulkánu vyžene do atmosféry takové množství plynů, jaké naše průmyslová civilizace není schopna vyprodukovat ani za 150 let. A přesto, jak se ukazuje, atmosféra a hlavně flóra je dokáže absorbovat během několika málo měsíců. „Sklenkový plyn“, kysličník uhličitý, je jedním z nejdůležitějších faktorů prospěchu růstu rostlin.

Tato slova jsou míněna k zamyšlení nad hodnotou daných i předstíraných priorit a nad tím, co je skutečně nutné udělat. Ještě je čas.

Hezké počtení přeje

redakce

Obsah

662 – 663

ITALSKÁ GÍZA - 3. část

664 – 666

FRANTIŠEK X. PANEŠ – interview

667 – 670

JE VESMÍR TEKUTÝ?

671 – 673

FARADAYŮV HOMOPOLÁRNÍ GENERÁTOR

674 – 675

ÚNOSCI Z JINÉHO SVĚTA

676

SRÁŽKA ZEMĚ S BLÍZKOU PLANETOU

677 – 680

TESTY ZDRAVÍ

681 – 682

OCHUZENÝ URAN?

683

ZKAMENĚLÉ STOPY

684 – 685

PODIVNÉ MÍSTNÍ OTEPLENÍ

686 – 688

TAJEMSTVÍ BÍLÉHO ZLATA

689 – 693

ZRCADLO HORIZONTU

694 – 695

CHYSTÁTE SE NAVŠTÍVIT ALJAŠKU?

696

POSTŘEHY

HLUBINA NÁVRATU

Jiří Wojnar (cena 232,- Kč)

TUNEL DO KOSMU

Jiří Wojnar (cena 232,- Kč)

EGYPTSKÉ ZÁHADY

Arnošt Vašíček (cena 161,- Kč)

Objednávky přijímá vydavatel WM magazínu
tel: 777 770 606, e-mail: obchod@mwm.cz

WM MAGAZÍN

Šéfredaktor: Jiří Wojnar; gewo@mwm.cz; tel: 777 25 66 44, 558 640 260 * Adresa redakce: WM magazín; 17. listopadu, 738 02 Frýdek Místek * Zahraniční redakce: Katarína Jesenská, P.O.Box A-34, 010 53 Žilina, amber2@stonline.sk ; tel: +421 905 488 257 * Vydavatel: Jiří Matějka – vydavatelství, Moravni 1240, 765 02 Otrokovice, mate@mwm.cz, tel: 777 770 606 * Regionální zástupce: Ing. Václav Urban, QAD, V rybníčkách 5, 100 00 Praha 10, musicpra@vol.cz, tel/fax: 02 7481 2756 * Předplatné: obchod@mwm.cz, tel: 777 770 606 * V ČR rozšiřují společnost holdingu PNS, a.s.; Mediaprint&KapaPressegroso, s.r.o. Praha. * V SR rozšiřuje: PressMedia s.r.o. Praha a Mediaprint&Kapa Bratislava * Objednávky do zahraničí: obchod@mwm.cz, +420 777 770 606 * Tiskne: Tiskárna Oldřich Harok, 739 34 Šenov * Internetová verze WM magazínu: www.mwm.cz *

Cena výtisku 39,- Kč / 55,- Sk

Vychází ročně ve 12 číslech * Předáno do tisku: 6.10.2003 * Číslo vyšlo 11.10.2003 * První číslo vyšlo 6. prosince 2001 *

Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Obsah článků nemusí vyjadřovat názor redakce. Za obsah otištěného článku ručí autor, za obsah inzerátu ručí inzerent.

Registrace: MK ČR E 12826, ISSN 1213-5356